

SZAKOLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Kelt: Nyíregyháza, 2021. november hó

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	2
1. JÖVŐKÉP	3
1.1 A TELEPÜLÉS JÖVŐKÉPE A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉRE VONATKOZÓAN	3
1.2. A KÖZSÉG JÖVŐKÉPE A TÉRSÉGI SZEREPÉRE VONATKOZÓAN	4
1.3. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE	5
2. CÉLOK	10
2.1. A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	10
2.2 RÉSZCÉLOK ÉS A BEAVATKOZÁSOK TERÜLETEI EGYSÉGEINEK MEGHATÁROZÁSA	10
2.2.1 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata	18
2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	29
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	30
3.1. A STRATÉGIÁHOZ ÉS A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK KÉSZÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK MEGHATÁROZÁSA	30
3.2. A MEGHATÁROZOTT TERÜLETIGÉNYES ELEMEL ALAPJÁN, JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMINEK TÉRBELI RENDJÉRE ÉS A TERÜLET-FELHASZNÁLÁSRA IRÁNYULÓ TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZTATÁSOKRA	30
3.3. AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ÉS A VÉDETTSÉG BEMUTATÁSA, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMEÉRE ÉS AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉK ALAPÚ, FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSÉRE	30
4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE	31
4.1. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER	31
4.2. JAVASLAT A KONCEPCIÓ ÉS A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE	32

BEVEZETÉS

Jelen dokumentum Szakoly Község Településfejlesztési Konceptiója, amely a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján került kidolgozásra.

A koncepció a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum.

Az Európai Unió tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott koncepcióknak, terveknek, így jelen településfejlesztési koncepciónak is. A tervezési folyamat tétje jelentős:

- egyrészt a most kijelölendő irányok hosszú távra meghatározzák a Község fejlődését, jövőjét;
- másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy az **Európai Unió tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokat** mennyire hatékonyan és eredményesen tudja a Község felhasználni.

A településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia kidolgozását egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg. A megalapozó vizsgálat – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a Község gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. A koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

1. JÖVŐKÉP

1.1 A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Szakoly hosszú távú jövőképeinek meghatározásakor számos külső és belső tényező figyelembevételére van szükség, amelyek alapjaiban determinálják a község hosszú távú fejlődési lehetőségeit. A település történelmi hagyományait, a táj és település jellegzetes kapcsolatát megőrizve, és szükség szerint újra élesztve, az itt élő emberek tapasztalatára és szorgalmára alapozva képzelettel eljövőt.

Szakoly otthonos, vonzó arcualattal rendelkező község, mely a természeti környezet és községi szolgáltatások kínálata mellett az oktatás-nevelésre, a korszerű egészségfejlesztésre fókuszálva, a korszerű mezőgazdasági infrastruktúrára, valamint a versenyképes gazdaságra kell alapoznia.

Általánosan megfogalmazott cél:

- Szakoly nyugodt, biztonságos, élhetőbb település legyen.
- Mezőgazdasági, történelmi múltjára és értékeire építkező települési jellegét megőrizni, erősíteni képes község legyen.
- A település fejlesztés iránya, a helyi közszolgáltatások színvonalának emelése.
- A hagyományos mezőgazdasági tevékenységek mellett speciális termékek előállítása és az erre kiépülő feldolgozóipar kialakítása; a folyamat támogatása.
- Történelmi múltjára és értékeire büszke, arra építkező település legyen.
- Kellemes, sajátos táji adottságú és történelmi atmoszférát sugárzó környezet kialakítása.
- A mezőgazdasági és feldolgozó ipari (kisüzemi) tevékenység a gazdaság és ellátás területén adódó munkalehetőségek mellett, megfelelő megélhetést biztosítson az ott dolgozók részére.

A település fejlesztésének alapelvei

Szakoly Község településfejlesztési koncepcióját a település széles nyilvánossága, államigazgatási szervek és önkormányzati igazgatási szervek bevonásával kell újra gondolni. Ez az egyik biztosítéka annak, hogy olyan fejlesztési elképzelések kerüljenek a településrendezési eszközökbe melyek a település jövőjét, hosszú távú fejlődését és fejlesztését szolgálják. Ezek lehetnek:

- a térségi kapcsolatok erősítése,
- a település fejlesztésének összehangolása a megyei és térségi fejlesztési elképzelésekkel,
- a munkahelyteremtés,
- az építészeti arculat, a még meglévő építészeti értékek megőrzése (településközpont)
- fontos helyen szerepel az idegenforgalom, a turizmus fejlesztése (falusi turizmus),
- a népesség számának szinten tartása ill. lehetőség szerinti emelése,
- a település megtartóerejének, a település potenciáljának növelése, ifjúságmegtartó, családbarát programok kidolgozása és megvalósítása, ennek keretében kedvezményes áron építési telkek biztosítása (kiemelt figyelemmel a több gyermekes családokra),
- a szolgáltatások fejlesztése,
- a természeti környezet fejlesztése, a belterületi zöldfelületek igényes kialakítása, a belterületől délre szabadidős park további fejlesztése, bővítése, a közeli települések, Bihari-sík Tájvédelmi Körzet, Alföldi térség adta lehetőségek kiaknázása,
- a környezetvédelem, a környezetterhelések minimalizálása, az emberközpontú környezetszemlélet érvényre juttatása, a vidéki életforma népszerűsítése, valamint
- a mezőgazdasági termelés fokozása és kapcsolódó üzemek vonzása.

A község társadalmi jövőképe

Fontos a családbarát települési környezet kialakítása, ahol nemcsak munkára, hanem nyugodt otthonra is lelnek a fiatalabb korosztályok, jól érzik magukat a Községben, illetve a megyeszékhelyről és Romániából elköltözni vágyók itt telepedjenek le, itt tervezzék meg jövőjüket.

A község gazdasági jövőképe

A vállalkozások működési és megfelelő innovációs környezetének megteremtését a Község kiemelkedő feladatának érzi éppúgy, mint az új vállalkozások indításának, illetve a már működő cégek Szakolyba való költözésének vonzóvá tételét. A hagyományos mezőgazdasági tevékenységek továbbra is megtartják jelentőségüket.

A településen kereskedelmi egységekkel jól ellátott, a lakosság mindennapi életéhez szükséges termékek és szolgáltatások helyben elérhetők. A szolgáltatási szektor terén a Községnek folyamatosan erősíteni kell. A gazdaságában meghatározó szerepet kapnak a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, melyek a nagyvállalatok beszállítóivá tudnak válni több évet felölelő beszállítói program keretében. A Község gazdasági kapcsolatai kibővülnek a régió átnyúló gazdasági együttműködésekkel.

A község természeti jövőképe

A Község célja a települési környezet összhangjának megteremtése az azt övező természetes környezettel. A természeti- táji adottságokhoz igazodó földhasználat mára kialakultnak tekinthető. A táj alapvető jellegének megváltoztatása nem szükséges. A természeti védelemre érdemes területek lehatárolása és védelem alá helyezése, a védettségből adódó szabályok kidolgozása már megtörtént. Az elérendő cél, hogy a település és a táj harmonikus kapcsolata, értékei, a beépített területek, a szabadidős- rekreációs és a gazdasági területek fejlesztése, bővítése után is megmaradjon.

Cél az ember és táj harmóniájának megőrzése, és ahol ez az ember korábbi beavatkozása miatt megbomlott, annak ismételt helyreállítása. Ezáltal egészségesebb, a változó, időnként szélsőséges klimatikus viszonyok között is biztosítani az egészségesebb, nyugodtabb, eredményesebb feltételeket a településen élők és az ide látogatók számára.

Ennek érdekében:

- A mezővédő erdősávok és a külterületi út menti fásítások újratelepítését kell szorgalmazni.
- Újra kell gondolni a természeti viszonyokból adódó sajátosságok kezelésének módját, a település ezekhez történő alkalmazkodásának módját. Az időszakosan megjelenő jelentős csapadékmennyiség helyben tartása, klímabarát településszerkezet kialakításával javasolt megoldani, mely területek kijelölésekor a környezeti, történeti adottságok figyelembevétele is szükséges.
- Az ember és táj kapcsolatát korábban jellemző legeltetési állattartás, és a lakóterületeken történő mezőgazdasági állattartás ismételt előtérbe kerüléséből adódó feladat a szükséges legelőterületek megőrzése, vagy újbóli kijelölése, használati értékük megóvása, a belterületi kapcsolódás feltételeinek, lehetőségének biztosítása vagy megteremtése.

A Község jövőképe az épített környezetre vonatkozóan

A Község belterületén található felhagyott, funkció nélküli területek, épületek revitalizálása megtörténik, valamint megkezdődik a barnamezős területek feldolgozóipari, logisztikai vagy rekreációs funkcióval való felruházásával. A közlekedési hálózat fejlesztése megtörténik, beleértve az úthálózatot, a kerékpáros és a gyalogos hálózatot is, a községi közlekedési javítandó. Az energiahatékonyság javításának kiemelt részét képezik az épületenergetikai fejlesztések, mind a középületeket illetően, mind a lakóépületek tekintetében (fűtőkorszerűsítési program folytatása, stb.). Külterületen lévő állattartó építmények mindenki számára megfelelő elhelyezése, meglévők korszerűsítése.

1.2. A Község jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

A Község jövőképe alapján, Szakoly a Nagykállói-járás, kiszolgáló funkciójú települése legyen.

A térségben lévő települések közös érdeke, az országos, a megyei és (megyehatáron is átnyúló) járási fejlesztési elhatározások figyelembevétele, az ahhoz való alkalmazkodás, illeszkedés. Cél a magasabb szintű tervekben megfogalmazott fejlesztési elhatározásokat, javaslatokat a települési érdekekkel összhangba hozva elősegíteni a település gazdasági, társadalmi fejlődését, élhetőbbé tételét. Fontos pontosítani, és a készülő településrendezési eszközökbe beépíteni az országos területrendezési terv elhatározásain kívül a megyei területrendezési terv járásra és Szakoly Községre vonatkozó kötelező elhatározásait és iránymutató javaslatait.

A településen a térségben és országosan is meghatározó mezőgazdasági-élelmiszeripari iparág köré épített szerveződés meghatározza az iparágban működő vállalkozások sikeres térségi együttműködését. Ez hosszú távon biztosítja a térség magas színvonalú fejlődését, valamint elősegíti a további vállalkozásélénkítést, a már meglévő gazdasági területek és kapcsolódó kiszolgáló és üzleti infrastruktúra minőségi fejlesztését. A település célja, a gazdasági területek kijelölése, e területekre betelepülni szándékozó vállalkozások és a területek tulajdonosai közötti megállapodások előkészítése és lebonyolítása, valamint az új vállalkozások térségbe csábítása szerepel.

Szakoly nem tartozik a megyeszékhely táján értelmezett vonzáskörzetébe. A keleti országrészben, a betöltött szerepe megerősítésére törekszik ebben segítségére lehet a gazdaságilag fejlődő Balkány, Nyírbátor, valamint a szomszédos Románia közelsége. A funkciók koncentrációjának, a kedvező elérhetőségi viszonyoknak és a javuló gazdasági környezetnek köszönhetően Szakoly társadalmi-gazdasági helyzete megerősödhet. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez, amelynek alapja a felzárkózó Szakoly. Ennek köszönhetően a Község intenzíven be tud kapcsolódni a megyei gazdaságfejlesztési folyamatokba.

Szakoly a térségi szintű turisztikai desztinációhoz kapcsolódóan is fontos szerepet játszhat. A települések természeti és kulturális értékeire építve kialakul egy térségi szinten egységes és versenyképes turisztikai kínálat, amely erősíti a megye idegenforgalmi vonzerejét is. Nemzetközi szinten elsősorban a testvér települési kapcsolatokra, a befektetés-ösztönzésre és a turisztikaimarketingre fektethet hangsúlyt a Község.

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan meghatározó alapelvek, amelyek indikátorokkal ugyan nem feltétlenül mérhetőek, ám meghatározóak a község fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése, a források allokálása szempontjából. Szakoly esetében a következő településfejlesztési alapelveket kell figyelembe venni:

Integrált megközelítés

A községi élet különböző – gazdasági, társadalmi, környezeti és kulturális – területei egymással szorosan összefonódnak, ezért a településfejlesztés terén kizárólag integrált megközelítéssel lehet hatékony megoldásokat elérni.

Az integrált megközelítés aspektusai:

- komplex társadalmi-gazdasági problémákra átfogó megoldások keresése,
- pontszerű, egyedi projektek helyett egymásra épülő, egymást kölcsönösen erősítő beavatkozásokból álló komplex fejlesztések megvalósítása,
- a fizikai, infrastrukturális fejlesztések ún. soft elemekkel, intézkedésekkel és szervezési megoldásokkal való együttes kezelése,
- különböző finanszírozási, megvalósítási és fenntartási módok egymással való összehangolása (pl. több operatív program – több prioritási tengely, vagy EU-s, hazai- és magánforrások).
- a pályázati lehetőségek felkutatására és kiaknázására,
- az önkormányzat sajátosságaira támaszkodva új lehetőségek keresésére,
- a meglévő források nagyobb mértékű kihasználására.

Az integrált megközelítés a koncepció, a stratégia és a projektek szintjén egyaránt alkalmazandó a hatások maximalizálása érdekében. A települések működését és fejlődését alapvetően a településpolitika határozza meg. A településpolitika a település fejlesztésére és működésére vonatkozó önkormányzati stratégiai elképzelések és

az azok megvalósítását szolgáló eszközök összessége. A településpolitikát kétféle fontos pillére a településfejlesztés és a településüzemeltetés.

Szakoly Község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a közép-Nyírség D-i részén található, Balkánytól 3 km-re, Nyírmihályditól, Abapusztától 7 km-re, Nyírgelsétől 6 km-re, Kislétától 8, valamint Nyíradonytól 5 km-re.

Szakoly népességszámának megőrzése érdekében javítani szükséges a megélhetés feltételeit. A település nagyságrendi fejlődését tekintve fontos cél a jelenlegi népességszám megőrzése. A készülő településrendezési eszközökben a jelenlegi népességszámot kell alapul venni. Az ellátás mértékét is ehhez kell hozzáigazítani. A Község a kezdetektől fogva mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozik. A település a gyenge elvándorlás ellenére sem tudott kellő számú munkahelyet biztosítani. Napjainkban nem számottevő a munkanélküliségi mutató. A dolgozó társadalomnak a fele a környező településekre, elsősorban Nyíregyházára ingázik át.

A gazdaság fejlesztése

A helyi igények kielégítésére és a munkanélküliség csökkentésére lehet megoldás, ha bővül a településen a környező településeket is ellátó szolgáltatói szféra, valamint a szakipari munkások köre. Kiemelt szerep juthat a mezőgazdasági termékfeldolgozás kiépítésére, mely a helyi lakosság megélhetésének fontos területe lehetne. A mezőgazdasági ágazatra a termékfeldolgozás, illetve a késztermékek piacra kerülésének segítése vezethet a település gazdasági megélénküléséhez.

A gazdaság fejlesztésének fontos elhatározása, hogy az új vállalkozások betelepüljenek, a működésükhöz szükséges feltételek javuljanak, melynek fontos alapja a működő gazdasági területek, melyek bővítéséhez további infrastruktúra kiépítésére van szükség. A település tökevonzó képességét tovább kell növelni a helyi, a térségi és egyéb befektetők számára. A helyi vállalkozások fejlesztését segíteni szükséges, kedvező környezetet kell számukra biztosítani, valamint fejleszteni kell a humán erőforrásokat és az infrastruktúrát. A készülő új településrendezési eszközökben ezért megfelelő méretű gazdasági, illetve kereskedelmi-szolgáltató területek kijelölését kell biztosítani.

A település közlekedési adottságait, a természeti értékeit kihasználva tovább kell fejleszteni a mezőgazdasági, élelmiszeripari és idegenforgalmi (falusi turizmus) gazdasági ágazatot. Az önkormányzatnak a rendelkezésre álló eszközeivel támogatni szükséges a mezőgazdaságban és az iparban élők segítségét. A gazdasági fejlesztés legalapvetőbb célja, hogy jelentősen javuljon hosszabb távon a településen élők életminősége. A mezőgazdaságban előállított termékek jelenleg elsősorban elszállításra kerülnek, ezen termékek feldolgozását helyben kellene tartani és a településen feldolgozni. A térség (megyei, szomszédos települési) önkormányzataival szorosan együtt kell működni a gazdasági fejlesztésének előmozdítása érdekében.

Az önkormányzat által fenntartott épületek fenntartási és energiafelhasználási költségeit csökkenteni szükséges az energiahatékonyság javítása érdekében, melyek elérése érdekében alternatív eljárások beépítése is szükséges a megtérülési idő figyelembevételével. Az energiahatékonyságot a tervezés során a következő területekre kell kiemelten koncentrálni:

- nagyobb arányban történő hasznosítása a megújuló energiának
- minél kevesebb energiafogyasztással rendelkező lakossági és középületek kialakítása, működtetése
- klímabarát közlekedés kialakítása

A klímabarát működéssel rendelkező település kiadásai jelentősen lecsökkennének, a káros anyag és üvegházhatású gázok kibocsátása minimalizálná, a helyi termékek fogyasztása növekedne.

A község megtartó erejének egyik fontos eleme, hogy a munkavállalási korú népességből a lakosság helyben találjon magának munkahelyet. Továbbá fontos a mezőgazdasági és az ipari termelés összekapcsolása. További, rövidtávon megvalósítandó fejlesztések:

- szociális szövetkezet alakítása,
- üzlethelyiségek kialakítása
- vissza nem térítendő anyagi támogatások bevonása

A gazdaság idegenforgalmi fejlesztésének egyéb iránya a helyi adottságokat kihasználó falusi turizmus lehetősége, melyet a fejlesztések segíthetnek elő. Ennek alapját az alábbiak képezik:

- természeti látnivalók megőrzése,
- a helyi védelem alatt álló épületek megőrzése,
- tájház, emlékház,
- sport- és szabadidőcentrum, továbbá
- rekreációs turisztikai terület kialakítása.

A gazdaság fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- ipari és mezőgazdasági területek hasznosítása,
- fejlesztési területek hasznosításának előkészítése (területrendezés, útépités, előközművesítés),
- helyi vállalkozások segítése,
- kedvező feltételek megteremtése a befektetők számára,
- munkahelyek teremtése,
- mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése,
- a környékbeli őstermelők, családi gazdálkodók, mezőgazdasági vállalkozók bevonása, együttműködések ösztönzése,
- mezőgazdasági termelés és termékfeldolgozás lehetőségeinek bővítése a zöldségfélék és a húsfélék előállítására, illetve feldolgozás kapcsán is.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Szakoly közlekedési kapcsolatát a felsőbb szintű tervek közlekedésfejlesztési elhatározásait megismerve, a település közigazgatási területét érintően nem kell gyorsforgalmi út és főútfejlesztéssel számolni. Távlatban a már kialakult közlekedési infrastruktúrát kell figyelembe venni. Ezek esetében a kitűzött cél a korszerűbb útcsatlakozások és minőségileg használhatóbb utak elérése, figyelembe véve az országos és megyei településfejlesztési koncepcióban foglaltak teljesülése, valamint a településen átmenő zavaró forgalom minimalizálása és az országos és térségi meghatározó gyorsforgalmi és főúthálózat gyorsabb és biztonságosabb elérése.

A kiszolgáló és lakó utak fejlesztése során a közterületek kialakításánál törekedni kell olyan mértékű szélesítésre, hogy a közlekedéshez szükséges területek mellett a szükséges közművesítés és szükség szerint a parkolóhelyek is elhelyezhetőek legyenek.

Javasolt megtervezni és végrehajtani a közlekedéshálózat elemeinek fejlesztését a településszerkezeti értékek figyelembevételével. A település körül lévő legelő- és szántóterületek megközelítésére is figyelemmel kell lenni az úthálózat fejlesztésének meghatározásakor. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- kiszolgáló- és lakóutak fejlesztése,
- kerékpáros-barát közlekedési infrastruktúra megteremtése.

Az üdülés és idegenforgalom fejlesztése

Cél, hogy a turisták igényeinek kielégítése olyan szolgáltatások és létesítmények kialakításával történjen, melyek a turisztikai piacon egyaránt versenyképesek. Fontosak a helyben megtalálható természeti értékek, valamint az épített környezet település léptékéhez mérten arányos és minden elemében építő jellegű hasznosítási lehetőségeinek felmérése és a helyi lakosokban való tudatosítása.

A turisztikai szolgáltatásokat a szoros összefüggésben kell kínálni a környező településekkel. Az idegenforgalom fejlesztését a természeti környezet vonzerejére, továbbá a település rendezvényeire kell alapozni. A falusi turizmus és idegenforgalom fejlesztése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- történelmi, kulturális, természeti, épített környezet hasznosítása,
- helyi lakosság ösztönzése a vendégek fogadására,
- turisztikailag kiemelkedő jelentőséggel bíró településrész turisztikai arculatának fejlesztése,
- turisztikai kiadványok, ajándéktárgyak készítése, helytörténeti kiadványok készítése, szájhagyomány útján terjedő elbeszélések és fennmaradt legendák ápolása, falunap.
- rendezvények támogatása a település látogatottságának növekedése érdekében,
- szabadidő-centrum kialakítása a település adottságaira alapozva.

Partnerség és közösségi részvétel

Az eredményes fejlesztések sikeressége a partnerség elvének érvényesülésével valósul meg hatékonyan. A tervezéssel párhuzamosan a közösségi jövőkép alakításában a gazdasági és a társadalmi szféra aktív bevonása szükséges a célok eléréséhez.

A tervezési folyamat során az új területfejlesztési kihívásoknak megfelelően ajánlást kell nyújtani a vonatkozó törvénymódosításokkal együtt a közösségi munkaszervezeteknek arra, hogy miként lehet az integrált fejlesztések kialakításába a gazdasági társaságokat, a civil szervezeteket és a közsféra szereplőit bevonni. A helyi szintű összefogás szoros partnerségi együttműködés által valósulhat meg, ahol fontos az, hogy egy olyan koncepció készüljön, mely a társadalmilag széles körben elfogadott.

A lakosság és a gazdasági szféra szereplői, a civil szervezetek, hatóságok stb. bevonása mellett történjen a beavatkozások és célkitűzések megvalósítása. Fontos a résztvevők közötti kommunikáció, amely megnöveli a fejlesztések lakossági ismertségét, támogatottságát, elfogadását.

A Község fejlesztése során biztosítani kell, hogy a folyamatos gazdasági fejlődéssel párhuzamosan mind a társadalmi fenntarthatóság (megfelelő életkörülmények, életminőség, szociális jólét), mind a környezetfenntarthatóság (klímabarát beavatkozások, megújuló energiák alkalmazása) szempontjai érvényesüljenek. Elvárás, hogy a tervezett beavatkozások bizonyíthatóan hozzájáruljanak a fenntartható fejlődéshez, csökkentsék, de semmiképpen ne növeljék a környezeti terhelést. Ennek elérése érdekében a Község elkötelezett az épületek és a közlekedés szén-dioxid kibocsátásának csökkentése iránt.

Hatékony fejlesztések

A településfejlesztés során fontos alapelv a meglévő erőforrásokra építkezés, a költséghatékonyság biztosítása. Mindezekért szem előtt kell tartani a fejlesztések hosszú távú hatásait, a meghatározott településfejlesztésiirányokhoz való illeszkedést. A sikeres településfejlesztés nem a tüneteket kezeli, hanem feltárja a valós problémákat, és azokra keresi meg a leghatékonyabb és leginkább fenntartható megoldásokat.

A hatékonyság érdekében fontos a meglévő erőforrások ésszerű kiaknázása: célszerű előnyben részesíteni a kihasználatlan ingatlanok megújítását a zöldmezős beruházásokkal szemben, továbbá szükséges megőrizni a rendelkezésre álló humán erőforrásokat is, hasznosítani a felhalmozott tapasztalatokat. A hosszútávú gondolkodás alapvető eleme, hogy a beruházások finanszírozási igénye mellett a fenntartás, működtetési költségeivel is számolni kell, azaz a létrehozott létesítmények üzemeltetése nem terhelheti meg aránytalanul a fenntartó költségvetését.

Közösségi szemlélet és szolidaritás

A településfejlesztési folyamat valamennyi szakaszában – tervezés, megvalósítás és fenntartás – kiemelt alapelv a közösségi szemlélet, a széles körű partnerség biztosítása. A sikeres és eredményes településfejlesztésmegvalósítása érdekében elengedhetetlen a helyi lakosság, a civil társadalom, a gazdasági élet szereplői és a különböző kormányzati szintek közötti szoros partnerség kialakítása, az érintettek aktív bevonása a fejlesztésifolyamat valamennyi szakaszába.

Ennek lehetőségei:

- a partnerek tervezésbe való bevonása kettős célt szolgál – egyfelől lehetőséget ad fejlesztési elképzeléseik megismerésére, másfelől növeli a tervezett fejlesztések elfogadottságát.

- a partnerek szerepet kaphatnak a megvalósításban is, ennek egyik hatékony eszköze a helyi közösségek működésének ösztönzése.
- a partnerség a fenntartási időszakot is végigkíséri – a beavatkozások megvalósítása után is fontos az átfogó tájékoztatás, a folyamatos egyeztetés a közvetlenül érintettekkel (pl. lakossági elégedettség mérés), a tapasztalatok visszacsatolása, ami által növelhető a létrehozott kapacitások, szolgáltatások kihasználtsága.

A Község vezetése folyamatosan konzultál a lakossággal, lehetőség szerint figyelembe veszi igényeiket, szükségleteiket, és aktívan bevonja a települési polgárokat a fejlesztések megvalósításába, ösztönzi a lakossági kezdeményezéseket.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A Község számára elsődleges fontosságú az, hogy a versenyképes gazdaság megtartása és megerősítése érdekében a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások letelepedését elősegítse, melynek kulcsfontosságú része a piacképes és a minőségi tudást biztosító képzési rendszer kialakítása, az üzleti infrastrukturális környezet fejlesztése.

Az átfogó fejlesztési célok a jövőkép elérését szolgálják.

- I. Népességmegtartás
- II. Gazdaságfejlesztés
- III. Településkép javítás, környezetfejlesztés
- IV. Településközi együttműködés erősítése

A népességmegtartás a hosszú távú fejlődés alapja. A fejlődés záloga lehet, ha az itt élő népesség tesz a község szellemi és gazdasági tekintetben a fejlődésért, kötődjön a településhez, mert csak egy stabil népességű település képes arra, hogy tartósan fel tudjon lendülni. Egy község pénzügyi stabilitásához nélkülözhetetlen a gazdaságfejlesztése, ez alapozza meg az intézményfejlesztések és településképi fejlesztések hátterét is, melyek egy átfogó célként jelennek meg a fejlesztési koncepcióban.

Szakoly földrajzi, fizikai adottságait nézve homogén településnek tekinthető, viszont a kialakult településszerkezet, a helyi társadalma, az intézményi és közművesítettségi ellátottsági viszonyai alapján jelentősen elkülönülő településrészek nem rajzolódnak ki, mely a település méretéből is érthető. A településkép javítása Szakoly egészét érinti. A községben a cél a zöldfelületek és a közösségi terek növelése, továbbá a kistelepülési jelleg és hangulat erőteljes növelése, melynek a területi hatása a központi településrészen a leginkább hangsúlyos. Szakoly vonzerejének növelése és szerepköreinek erősítése szükségszerű. Ez a célkitűzés magába foglalja a község gazdasági téren vett szerepköreinek erősítését, továbbá ellátási, szolgáltatási és igazgatási szerepköreinek bővítését. Az ellátásfejlesztés célterülete Szakoly fejlődő községközpontja.

2.2 Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

Szakolyon élők elégedettségének és életszínvonalának emelése a gazdasági-társadalmi fejlődés lehetőségeinek megteremtésével történhet. A misszió tulajdonképpen a fejlesztés alapcélja, amelyhez hozzárendelhetőek a stratégiai célok, és a célok elérését biztosító fejlesztési prioritások.

A térség fejlesztésében három stratégiai célkitűzés határozható meg:

- a versenyképes gazdaság megteremtése,
- a lakókörnyezet és lakossági szolgáltatások korszerűsítése, valamint
- a helyi humánkapacitások megerősítése.

A felvázolt stratégiai célok elérésének biztosítása érdekében – összhangban a bemutatott stratégiai kerettel - 6 fejlesztési prioritást fogalmaztunk meg:

- vállalkozások versenyképességének javítása,
- mezőgazdaság átfogó fejlesztése,
- turizmusfejlesztés, horgász- és vadászturizmus,
- településfejlesztés,
- humán erőforrások fejlesztése, valamint
- partnerségi kapcsolatok erősítése, hálózatépítés.

Megítélésünk szerint a járás központi problémája a munkanélküliség, mely elsősorban abból adódik, hogy törekény a gazdasági szerkezet, a vállalkozások többségének alacsony szintű a versenyképessége. A munkanélküliség csökkentésének, a munkahelyek teremtésének kulcsa tehát a járási gazdaság megerősítése, azaz versenyképes

járás gazdaság megteremtése. A javasolt stratégia középpontjában ennek megfelelően a gazdaságfejlesztés áll. A gazdaságfejlesztésnek egyrészt a járás belső adottságaira, másrészt pedig a járás jövőbeli országos fejlesztésekkel összefüggő lehetőségeire kell építenie.

Átfogó fejlesztési célok: I. Népeségmegtartás

Szakoly község lakosainak száma a múlt század elejétől 1960-ig erőteljesen, és egyenletesen emelkedett, majd ezt követően a városok – elsősorban a megyeszékhely – felé az elvándorlás megindult. A csökkenés (stagnálás) azóta is tart, kismértékben, egyenletesen. A lakosság gerincét a 20-40 éves korosztály alkotja, mely a lakosság egy részének aktív, keresőképes hányadát teszi ki. Az 50-60-as, 70-es korosztály – nyugdíjasok – aránya nem kiemelkedően magas. A település lakosságának gerincét az aktív korcsoport alkotja, mely a település további fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségű.

A település népeség-megtartó képessége növelése érdekében a munkahelyteremtés lehetőségeire is tekintettel a meglévő külterületi gazdasági területek mellett újabb gazdasági területek kerülnek kijelölésre. Ezek a területek jó közlekedési kapcsolatokkal és kiszolgálással rendelkeznek, és nem zavarják a lakóterületeket sem. Jellemzően a rosszabb földminőségű területeket, és a már meglévő gazdasági területeket kell kijelölni ilyen felhasználásra.

A népeségmegtartáshoz szükség van a jó tömegközlekedésre, az egyes területek gyors és biztonságos megközelítésére. Fontos a lakosság szemléletének formálása, a kerékpárhasználat népszerűsítése, valamint a községen belüli autóhasználat csökkentése. Elengedhetetlen tényezők az élhető község továbbfejlesztésére a zöld és egészséges környezet kialakítása. A lakóépületek azbesztmentesítése egészségesebb környezetet biztosít, valamint a meglévő épületek fokozatos megújításával vonzóbb községképet ad Szakoly. A lakosság igényeinek kielégítését nem csak községi, hanem térségi szinten is el kell érni, mely a parkok és zöldfelületek megújítása és továbbfejlesztése, új terek, parkok kiépítése lakókörnyezeti és közszolgáltatási szempontból magas színvonalat érjenek el.

A betelepülőket szervesen be kell kapcsolni a község közösségi életébe, erősíteni kell a civil lakosság szerepvállalását és célzott programokkal kell inspirálni őket, hogy a felelősségvállalásuk szintje magasabb legyen, így felelős és aktív polgárai lehetnek Szakolynak. Hangsúlyozni és fejleszteni szükséges a sportot, mely a népeségmegtartáshoz hozzájárul.

A népeség jövőbeni bázisát a fiatal polgárok alkotják, így kulcskérdéssé válik az a tény, hogy a település számára akkor nyílik reális esély arra, hogy a népességszámát megőrizze, ha a fiatalokat sikerül megtartania. Ebből a szempontból a település hátrányosan indul, hiszen a diákok az általános iskola elvégzését követően a középiskolát kénytelenek másik településen (pl.: Nyíregyháza, Nagykálló) folytatniuk, mert a településen nincsen középfokú oktatási intézmény.

A településközponti szerepkör erősítéséhez a nyitott gazdasági szereplők számára az üzletek kialakítása, a község kereskedelmi funkciójának növelése is fontos. A kereskedelem fejlesztése során kiemelkedő fontossággal bír a helyben előállított termékek forgalmazása. A rekreációra ráépülő szolgáltatások fejlesztése újabb munkahelyek megteremtését segítené elő, továbbá a településnek szüksége van a már meglévő vállalkozások fejlesztésére, a lehetőségek szerinti létszámnövekedés segítése.

Fontos tényező, hogy a közművesítetlen területeken a közművek kiépítése, a lakosság energiaellátását megújuló energiából való finanszírozása növelheti a település versenyképességét és az infrastruktúra fenntarthatóságát. A megújuló energia alkalmazását ösztönözni kell az új építéseknel.

A népeségmegtartáshoz az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- közösségi célokra alkalmas közterületek kialakítása
- lakó- és kereskedelmi célú ingatlanok felújítása
- civil élet élénkítése
- társadalmi viszonyok javulása
- munkahelyek teremtése
- közművek kiépítése, fejlesztése (szennyvízhálózat)

Életkörülmények javítása

Legfontosabb cél, hogy a lakosság számára hosszú távra biztosítva legyen a jólét, az életminőség javuljon, valamint a megélhetési gondok csökkenjenek. A polgárok nem érzik jól magukat a településen, nem értékelik a különböző fejlesztéseket, valamint a hagyományőrzést és a kulturális programokat, ha anyagi gondjaik szorításában élnek. A mindennapi élethez szükséges a megélhetés, a lakhatás és a szabadidő eltöltés körülményeinek folyamatos fejlesztése.

A fejlesztési lépések során kiemelkedő figyelemmel kell kísérni azokat a megoldásokat, amelyek a település élhetőségének fokozásához hozzájárulnak, a helyi életminőséget javíthatják, ezen a tényezőzők az elköltözés mértékét is csökkentik, és a gyermekvállalásai kedv is megélénkülhet. A fiatal lakosságnak éreznie kell, hogy Szakoly Községben boldogulni és élni is hosszú távon lehetséges.

A lakosság helyben tartásához a szociális, az egészségügyi és az oktatási-nevelési szolgáltatások színvonalának fenntartható fejlesztésére van szükség.

A település kisközponti funkcióját erősíteni szükséges a térségben hiánypótló vagy innovatív egészségügyi, oktatási-nevelési, szociális intézmények vagy szolgáltatások létrehozásával.

Fontos, hogy a lakosság a szabadidejét hasznosan tudja eltölteni, melyek feltételeit fokozatosan javítani, bővíteni szükséges. Minden korosztály találja meg a számára fontos tényezőt: pihenhessen, kikapcsolódjon, kulturális rendezvényekre járjon, szórakozzon, sportolhasson.

Támogatni kell a civil élet erőteljes kialakulását, hiszen a civilek az alapjai a lakosság összefogásában, az egymás elfogadásában, megértésében, a községvezetés és a lakosság kapcsolatának erősítésében.

Az életkörülmények javítására az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- életminőség javítása, megélhetési gondok csökkentése,
- középületek fejlesztése, színvonalainak növelése,
- innovatív intézmény(ek) vagy szolgáltatás(ok) létrehozása,
- szabadidő eltöltés feltételeinek növelése, bővítése,
- civil élet támogatása,
- helyi sportolási, aktív kikapcsolódási lehetőségek bővítése,
- fiatal párok otthonteremtésének, és a családoknak a támogatása, vissza nem térítendő anyagi támogatás.

Infrastruktúra fejlesztése

A település életminőség javításának kiemelkedő feltétele a jó infrastrukturális ellátottság. Az infrastruktúra fejlettségéről beszélve a gyalogos úthálózatok, járdák és kerékpárút kiépítésére van szükség. Az utakat a területek kiszolgálására megfelelő szélességben szükséges kiépíteni. A teljes településen a hiányzó közművesítést szükséges elvégezni. Az utakat és közműveket folyamatosan korszerűsíteni és felújítani kell.

Tömegközlekedés szempontjából az egyetlen megoldást az autóbuszokon való közlekedés jelenti. A lakók helyben maradásának és elvándorlásuknak minimalizálása tekintetében a humán infrastruktúra folyamatos fejlesztése szükséges.

Az oktatási intézmény fejlesztése a hosszú távú fejlődés és népességmegtartás, valamint népességvonzásának meghatározója lehet a képességi szint javítása mellett. Az óvodai nevelés, valamint az általános iskola a népességmegtartás és -vonzás elengedhetetlen eszközei a községnek. Mindezen szempontokhoz, az alábbi részcélok társulnak:

- kerékpárút megvalósítása, járdaépítés, utak felújítása,
- közművek felújítása és fejlesztése, új beépítésre szánt területen a közművek kiépítése,
- intézmények fejlesztése, újak építése.

Átfogó fejlesztési célok: II. Gazdaságfejlesztés

A falusias településközpontja és az intézményei együttesen jó adottságot jelentenek az úgynevezett „falusi turizmus” fejlesztéséhez, a kiskereskedelemhez, a vendéglátáshoz és szolgáltatáshoz. A még előforduló nagytelkes struktúra lehetőséget biztosít a vegyes területhasználathoz a lakóterületen is kialakítható nem zavaró gazdasági tevékenységekhez. A közelben meglévő erős középszintű intézmény rendszer, illetve a jó közlekedési kapcsolatok egyéb pozíciót is megengednek kialakítható kisebb logisztikai szerepkör. Erősítendő a terciér és kvaterner szektor.

Az innovatív és fejlett technológiát képviselő iparágak itt nincsenek jelen. A meglévő ipari területei kicsik, a községben befektetési kedvezményekkel lehet számolni. Jelentős külföldi tőke bár itt nincs jelen a településen, de a közeli megyeszékhelyen ennek húzó és vonzó hatása van.

Munkahelyteremtés

A következő években a válság miatt Magyarország növekedése meglehetősen visszafogott marad. A hazai léptéket illetően az ország tartósan kettészakadt a globális gazdaságba bekapcsolódni és az arra képtelen terek ellentétére. Szakoly az utóbbiba tartozhat bele, amennyiben a fejlesztések nem valósulnak meg. A munkaerőpiaci kínálat beszűkült. A munkaerő számszerű bővítésére és minőségi fejlesztésére van szükség és a befektetőbarát környezet fenntartására, az alábbi szempontok szerint:

- humán erőforrásprogram keretében a munkaerő tartalék átképzése,
- a felsőfokú képzés helyi /társégi/ biztosítása,
- a fiatalok identitástudatának alakítása, az itt maradás érdekeltiségének kialakítása,
- a lakónépesség mobilitási képességét a közlekedési infrastruktúrák fejlesztése elősegíti, a közlekedés és elérhetőség javul, a települési kapcsolatok napi igénybevétele, fejlődése a lakónépesség helyben maradását generálhatja,
- innovációs központ kialakítása,
- vissza nem térítendő anyagi támogatás,
- a közfoglalkoztatottak beintegrálása az elsődleges munkaerőpiacra,
- csökkent munkaképességűek foglalkoztatása.

Önfenntartás elősegítése

A helyi lakosság számára lehetőséget kell biztosítani a jövedelemtermelő vagy azt kiegészítő háztáji mezőgazdasági és/vagy kézműipari termékek előállítására, illetve szolgáltatások nyújtására. A községvezetés képes kedvezményekkel erősíteni a helyi lakosok vállalkozó kedvét és tevékenységét. A helyi termékek piacra jutását segíteni szükséges, melyeknek akár helyi márkát lehetne megteremteni, és a marketinget erősíteni szükséges, hogy minél nagyobb térségre eljuthasson a termék. Így a térség több hektáron gazdálkodó tőkeerős vállalkozóin kívül a tőkeszegény, csak munkaerejükkel rendelkezők is jövedelemhez jussanak, ezzel csökkentve a társadalmi rétegek közötti távolságot. Az önkormányzat segítse elő a fejlesztésekhez szükséges pénzüsszegek megteremtését, melyek külső források bevonásával bővíthet. Törekedni kell a munkanélküliség csökkentésére és a magasabb helyi foglalkoztatásra. A munkahelyek megszűnése és a gazdasági válság lökést adott, hogy a családok ismét mezőgazdasági termelésekkel foglalkozzanak. Szakoly Község jó adottságokkal rendelkezik ahhoz, hogy a mezőgazdaságát helyreállítsa. A településen munkahelyet teremthetnek alternatív megoldásként a gyógynövények termesztésével és feldolgozásával, valamint azoknak a piacra juttatásával, mert az ilyen típusú termékekre - az egészségmegőrzés fontosságának előtérbe helyezése miatt - stabil kereslet mutatkozik.

Azokon a szántóterületeken, ahol az intenzív termesztés nem lehetséges, művelési ág váltására kell törekedni, a környezetorientált mezőgazdálkodás elősegítése a cél a gazdák közvetlen támogatásával. A területeken a környezetbarát mivolta miatt szerves trágyázás fontos lehet, de alternatív megoldásként a zöldtrágyázás is

megfelelő. A jó feltételek megőrzése és javítása céljából javasolható a táblák széleinek és a dűlőutak oldalának fásítása, cserjesávok kialakítása, mely egyben ökológiai folyosóként is szolgálhatna.

Önfenntartás elősegítésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- vállalkozói kedv elősegítése
- mezőgazdaság helyreállítása, támogatása
- alternatív növénytermesztés és feldolgozás
- az önkormányzat szerepvállalása révén, saját területen, nonprofit munkahelyteremtő beruházás
- mezőgazdasági termelést bővítése a zöldségfélék előállítására
- a környékbeli őstermelők, családi gazdálkodók, mezőgazdasági vállalkozók bevonása, együttműködése
- zöldség-előkészítő üzemek és hűtőházak létesítése
- innovációs központ
- vissza nem térítendő anyagi támogatások

Szolgáltatás bővítés

A településen növekvő szerepet kell kapniuk a jövőben a nem termelő szolgáltatásoknak és ágazatoknak a tervezett gazdasági területen vállalkozó gazdasági szereplők köre, számuk és kapacitásuk mellett. A makrogazdasági feltételek javulásával a turizmus keresleti oldalában élénkülés várható. Cél a javuló gazdasági helyzetet kihasználva az idegenforgalmat vonzó fejlesztések megkezdése.

Szakoly Község turisztikailag elmaradott területnek tekinthető. A községben a falusi turizmusban és vendéglátásban potenciál mérsékelten mutatkozik, melyhez szálláshelyek kialakítására turisztikai attrakciók kiépítésére mindenképpen szükség lehet.

A szálláshely-szolgáltatások fejlesztése kapcsán a családi, kisléptékű szálláshely-szolgáltatások bővítésére esély mutatkozhat. Nagyszabású kulturális programok és rendezvények, valamint a turisztikai látványosságok hiánya miatt a turizmus beindítása nehézkes. Mindösszesen egy-két látványosság található meg a településen, melyeknek jelentősége csak térségi szinten vonzó. Önmagában egy műemlék épület megléte sajnos ebben a térségben kevés a turizmus beindításához.

Szolgáltatás bővítésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- rekreációs területek kiépítése, fejlesztése,
- vendéglátó egységek fejlesztése,
- kulturális programok rendezése,
- szálláshely-szolgáltatás fejlesztése.

Az ökoturisztikai fejlesztések ösztönzése

Az ökoturizmus azokat a turisztikai programlehetőségeket jelenti, amelyek a település természeti értékeire alapozódik és a természet értékeit tiszteletben tartja. Az ökoturizmus komplex szolgáltatások kialakításának lehetőségét kínálja a védett természeti területek kezelői számára. Jelenleg a természeti környezet adta lehetőségeket nem használják ki. Az ökoturizmus fellendülése érdekében szükséges a természeti, táji területek megőrzése melletti területfejlesztésre (pl. megfigyelőhelyek létrehozása, kis csoportokba szervezett oktatási elemek kidolgozása, tanösvény stb.).

Turizmus fejlesztése

A turizmusból származó bevételek fontos jövedelmi forrást jelenthetnek a vidéki térségben élők számára, de a fejlesztések esetében a térségi szereplők közötti együttműködés is fontos. A turizmus fejlesztéséhez szükséges a helyi identitástudatot erősíteni, a település egyedi arculatát megteremteni. Magába foglalja a helyi termékek és

szolgáltatások fogyasztását, ezzel az ott élők számára alternatív bevételi forrást jelent. Ezen komplexitás tekintetében a turizmus még nem tölti be a kívánatos szerepet. Szükség van új, piacképes kínálatok kimunkálására, a fejlesztési törekvések összefogására, mellyel komplex szolgáltatói ellátórendszer kiépítése jönne létre. Ezekhez a szolgáltatásokhoz megfelelő mennyiségű és minőségű szálláshely kialakítására is szükség lenne.

Ez a típusú fejlesztés a településkép jelentősebb változtatását elkerülő fejlődést biztosítja, ezzel megőrizve a település nyugalmát. A turizmus alapvető feltétele lehet, hogy a település néhány ingatlanát szálláslehetőség nyújtására alkalmassá tegyék és a részt vállalni akarók birtokában legyenek az ehhez szükséges szemléletmódok és alapvető ismeretek. Az önkormányzat számára is bevételt jelentenek a magánszálláshelyek.

Turizmus fejlesztésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- helyi identitás erősítése,
- új, piacképes kínálatok kimunkálása,
- szálláshelyek kialakítása és alapvető szolgáltatások fejlesztése.

Átfogó fejlesztési célok: III. Településkép javítás, környezetfejlesztés

Környezetünk használatát tudatosan meg kell tervezni mind települési, mind egyéni szinten ahhoz, hogy az élehető és egyúttal esztétikus is legyen. Ennek során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az egyéni és a települési szint harmóniája egyaránt biztosított maradjon. A településképnek fokozatosan át kell alakulnia, folyamatának az irányát a községvezetésnek kell kijelölni. Ezt a folyamatot megalapozni és szabályozott keretek között tartani a településrendezési eszközökkel lehetséges. A kialakításában törekedni kell a közös érdekek előtérbe helyezésére, valamint a jogos magánérdekek figyelembevételére.

A községnek ügyelnie kell arra, hogy egy méltó településközpontja alakulhasson ki. Előre meg kell határozni a helyét a megfelelő befogadóképességű terek, zöldterületek és kiszolgáló műszaki infrastruktúra elemek helyét, melyekre a településnek szüksége lesz. A közösségi használatú szabadterek azok a találkozási - továbbá pihenést és kikapcsolódást biztosító - pontok, ahol a településhez, településrészhez, valamint a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozottan fontos.

A kiszolgáló közintézmények és szolgáltatások, melyek a településen élőket ellátják, jellemzően a községközpontban épültek ki. A településközpont fejlesztése és az alapintézményi ellátottság fejlesztése mellett a központban lévő egyéb speciális és kiegészítő szolgáltatások megtelepítése és megerősítése lehet a cél.

A gazdasági területek és a lakóterületek közötti egymástól való különválasztása jól érzékelhető a település területén. A lakóterületek nyugalmát, kedvező környezetminőségének fenntartását meg kell őrizni. A gazdasági vállalkozások működési feltételeit és igény szerinti bővítésük lehetőségeit a gazdasági szolgáltató területen szükséges megoldani.

Szakoly Községnek el kell érni, hogy idővel jellegzetes hangulata legyen. A település közlekedése a község működésének egyik alapvető feltétele. Az utcák külső képét annak szélessége, burkolata, világítása, talaj alatti és feletti műszaki berendezések (közműhálózatok), járókelők számára elegendő szélességű járda, valamint a meglévő növényzet állománya határozza meg. Az infrastruktúra fejlesztése és az életkörülmények javítása között szoros az összefüggés. A légvezetékek oszlopainak csökkentése előrelépés lehetne településkép szempontjából, valamint szükséges a szolgáltatások minőségének a javítása is.

Településszerkezet

Célszerű, hogy a már meglévő, beépített lakóterületekhez az infrastruktúra egyszerűbb kiépítése mellett jöjjenek létre új lakóterületek. Azon utcák mentén a legcélszerűbb kijelölni ezen lakóterületeket, ahol az infrastruktúra már jelen van. Viszont az új lakóterületek mellett a kihasználatlan belterületi telkek, rossz állapotban lévő vagy elhagyatott ingatlanok lehetőségeit is kell használni. A kismértékű új lakóterületek kijelölése mellett lehetséges, hogy az elhagyatott ingatlanokat felújítsák, vagy helyükön újakat emeljenek, ezáltal a település belső területei is megújulnának. A fejlesztések és az átalakítások közül azoknak a megoldásoknak kell elsőként megvalósulniuk,

amelyek a településközpontot érintik, mivel azt látványosabbá, színesebbé, karakteresebbé teszik, ezáltal a fejlődő községközpont valódi közösségi térré alakulhatna.

A településszerkezetet is érintő beavatkozások, mint részcélok:

- utcanyitások, féloldalas beépítések megszüntetése,
- út-, utcaszabályozások,
- új lakóterület kijelölése,
- új gazdasági területek kijelölése.

A kerékpározáshoz szükséges műszaki feltételeket a térség meglévő kerékpáros útvonalhálózatához kapcsolódva kell kiépíteni.

A települési környezet javítása

A településfejlesztés és az életkörülmények javításának lehetőségeit a megfelelő környezeti állapot elérésével is szükséges megteremteni. Mivel az adottságok a községben kedvezőek, ezek a településfejlesztés jó kiinduló alapját jelenthetik, de ehhez azonban létre kell hozni a környezet- és a természetkímélő és tudatos használatot biztosító feltételeket. Biztosítani kell az ártalmaktól mentes, egészséges és tiszta települési környezetet, a belterületen az esztétikus településkép megjelenését, a külterületen a természet- és környezetvédelmi szempontból kedvező környezetet.

Településképi szempontból fontos, hogy a zöldfelületek minősége és mennyisége magasabb legyen, mivel alapvető cél, hogy a település fejlesztésénél a minél tisztább, rendezettebb lakókörnyezetet érjük el és az értékes táji- természeti adottságok fennmaradjanak.

A településen belül a környezet tisztántartásáról, annak megőrzéséről gondoskodni kell. A még meglévő illegális hulladéklerakó területeket meg kell szüntetni, azokat rekultiválni szükséges. A településen szelektív hulladékgyűjtés működik.

A gépjárműforgalomból eredő légszennyezettséget és a zaj- és rezgésterheléseket csökkenteni kell.

A közmű- és közüzemi szolgáltatások elért színvonalának megőrzésére és fejlesztésére az alábbi részcélok teljesülése mellett van lehetőség:

- az ivóvíz ellátás kiépítése minden ingatlanra,
- a szennyvíz-hálózat kiépítés, bekötés,
- a gázvezeték kiépítése a még be nem csatlakoztatott ingatlanokra,
- az ivóvízminőség határértékének megfelelő biztosítása,
- a tisztított szennyvíz minőségének határértékének megfelelő biztosítása,
- közterületek tisztaságának biztosítása,
- a lakosság bevonásával a település értékeinek védelme.

Szükség van a zöldfelületek megvalósítási és fenntartási stratégiájának kidolgozására és ütemezett megvalósítására, mivel a zöldfelületek és a lombtömegek növelése segít a levegőszennyezés ellen. Fontos a szemléletformáló magatartás folyamatosságának biztosítása, amelyekbe a település lakóinak bevonása szükséges a környezetük tisztábbá tételének javítása érdekében.

Fenntartható fejlődés

„A fenntartható fejlődés mai értelmezése az ENSZ „Környezet és Fejlődés Bizottságának”, az úgynevezett Brudtland Bizottságnak az 1987-ben közzétett „Közös jövőnk” című jelentése már nem a „nulla növekedésről”, hanem a fejlődés harmonikusságáról beszél. Megfogalmazása szerint: „A harmonikus fejlődés a fejlődés olyanformája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségeitől.” Ehhez olyan technológiákat kell bevezetni, melyek kímélik a környezetet és a

nempótolható energiakészletek felhasználásában a jelen igényei mellett figyelembe kell venni a jövő igényeinek kielégíthetőségét is.”

„A fenntarthatóság a településtervezés vonatkozásában a települési környezeti állapotok kérdésköre, a területek terhelhetősége kapcsán merül fel a leggyakrabban. A légszennyezés, a zaj egy adott területen még megengedhetőnek tartott határértékei pontosan számszerűsíthetők, és egyre kifinomultabb technikák állnak a tervezés rendelkezésére ahhoz, hogy megfelelő szabályozással ezek között a keretek között legyen tartható a környezet szennyezettsége. Más azonban a helyzet a beépítés intenzitásával, sűrűségével, mely nem rendelkezik az előbbiekhöz hasonló számszerűsített, pontos és számonkérhető normatív értékekkel.¹

„A fenntarthatóság egyszerre követeli meg a városok környezetszennyező hatásainak jelentős csökkentését, a városi hagyományos értékek, a városi örökség védelmét (az épített környezet, közterek, zöldterületek, a városok körüli kultúrtáj védelmét) és igényli a modernizációt, a jelentős fejlesztéseket.”

Szakoly Község esetében a globális szintet az MTrT alapján, a községnek az azzal való egyezőségével lehet biztosítani. A regionális szintet ma már – kistérségi koncepció hiánya miatt – a Megyei Területrendezési Tervvel lehet értelmezni.

A kialakult településszerkezet megtartása és továbbfejlesztése a meglévő települési épített értékek védelme, az adottságok, a kultúra megőrzése mellett terepet ad a terv a mai kor adta új technológiák kiépítésének (pl. környezethasználat előtérbe kerülése a szabadidő aktív figyelembevételével, a motorizáció fejlődéséből eredő káros jelenségeinek csökkentése, a kerékpárutak kiépítése, teljes közművesítés biztosítása). Mindezt a településterületi összefogás segítségével kell megoldani.

A településnek a fenntartható fejlődés elveivel összhangban az alábbi részcélok megvalósítására kell törekednie:

- a kompakt településszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a településszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- a településen belüli és települések közötti utazási, közlekedési szükséglet mérséklésére;
- optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a települési zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket;
- beruházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) hasznosítására, és kerülni kell a zöldmezős beruházásokat;
- az energiahatékonyság növelése, a megújuló energiák felhasználása, területek kijelölése;
- a közüzemi ellátás (víz, hulladék, energia, közvilágítás) és fogyasztás szabályozása, klímabarát ösztönzők és korlátozások alkalmazása (pl. a szelektív hulladékgyűjtés vagy víztakarékosság ösztönzése);
- a településen a fényszennyezés csökkentése, pl. az épületek, közterületek, reklámelemek megvilágítása által, szabályozható energiatakarékos fényforrások alkalmazása.

Átfogó fejlesztési célok: IV. Településközi együttműködés erősítése

A szomszédos településekkel való együttműködés erősítésére van szükség annak érdekében, hogy a település megtalálja szerepét a járáson belül. Célszerű a gazdasági funkciók terén a tematikájában rokon elemek területi

¹ Forrás: GömörJános-Hübner Mátyás-Tóth Zoltán: A településfejlesztés és rendezés tervezése

csoportosításának növelése, összetartozásának erősítése. A térségi szerepet a fejlesztések tovább növelésével lehet elérni.

Szakoly Község ellátási és szolgáltatási feladatokat vállalhatja át a térségi településektől. A településközi együttműködés alapja, hogy az érintett települések közös célokat állapítsanak meg.

A szomszédos települések bizalmát és tetszését el kell nyernie Szakoly községnek, így azokkal együtt a helyi támogatásokat kellene kiterjeszteni más települések lakosaival, vállalkozóival együtt, ezek mellett a szomszédos településekkel közös programok szervezése, közös pályázatok benyújtása is cél. A térség településeinek együttműködése az erőforrások kombinációját igényli.

A környező településekkel kompromisszumot kell kötni, ezáltal azok erősítenék egymást. Eleinte helyi finanszírozásból kis lépések megtételére van szükség, aztán majd országos és uniós források bevonásával célszerű fejlődést elérni.

Adottságaira alapozva Szakoly lehetőségei nincsenek kihasználva a kereskedelmi, szervezési és irányítás funkciók terén, melyek az erősödő gazdasági viszonyok és funkciók, a rendelkezésre álló képességek, kezdeményezések és a humán erőforrás elérhetősége adja meg. A kisközponti funkciók erősödéséhez hozzájárul a kereskedelmi funkciók fejlesztése és az irányítási és szervezési funkciók hatékonysági elemeinek javítása.

Közigazgatási funkciók terén a járás által leosztott feladatokhoz, a magasabb szintű településfejlesztéshez szükséges helyek és centrumok kialakítása a község számára hosszú távú erősödést alapíthat meg.

A közigazgatásban lezajlott átrendeződések és átszerveződések hatására a település kisebb intézményi és szolgáltatási adminisztratív központok megszerzését eredményezheti. E téren az ellátottsághoz kötött feltételek megteremtésére és kiépítésére van szükség.

Az egészségügyi ellátás kialakítása javíthatja a szociális és egyéb területeken jelentkező térségi problémák megoldásának lehetőségeit. A szociális területen a nappali és bentlakásos intézményekkel kapcsolatos lehetőség merülhet fel, míg az egyéb területen a térségi szolgáltatások központjának csatlakozásról lehet szó.

A fentiek megvalósulását az alábbi részcélok biztosítják:

- közös programok, közös pályázatok,
- közigazgatást érintő fejlesztések, közelebb hozni az ügyfelekhez az ügyintézés,
- egészségügyi ellátást érintő együttműködések.

2.2.1 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Jövőkép - átfogó célok

Aktív jövőkép

Szakoly Község aktív jövőképét alapvetően a meglévő értékek megóvásával és a fejlesztésével alapozhatja meg. Az új értékek létrehozására a lehetőségek nyitottak, melyek a korlátok betartása mellett kihasználásra várnak. A már meglévő értékek rendezésére, hasznosítására, fejlesztésére és azoknak a pótlására a gyengeségek kiküszöbölhetőek, és az értékekre és lehetőségekre alapozó jövőképet gátló veszélyek elhárítása a cél.

Passzív jövőkép

Szakoly Község passzív jövőképe alapvetően az értékek fenntartása, a fejlesztési lehetőségek kihasználása, a gyengeségek kiküszöbölésének megkezdése és az esetleges veszélyek elhárítása.

Az aktív és passzív jövőképek alapvető különbsége, hogy a megfogalmazottak egymástól térben és időben függetlenül valósulnak meg. Az aktív jövőképek azonnal, míg a passzív jövőképek halasztást is elbírnak a célok és feladatok megvalósítása érdekében.

A vázolt jövőképváltozatok megvalósulása a település fejlődését, a lakók elégedettségét, a meglévő és új vállalkozások virágzását eredményezheti. A község lakosságmegtartó képessége megnő az elvárt színvonalat nyújtó szolgáltatásokkal.

Amennyiben a fejlesztések megvalósulása elmaradna, Szakoly Község egy lesz a többi település közül, amely a település előregedését, a leépülést választja.

Település fejlesztését szolgáló célok, melyeket mind térségi mikro- körzeti szinten, mind helyi szinten kívánja megvalósítani, az alábbi célkitűzésekkel:

- közterületek tisztaságának biztosítása,
- közigazgatás minőségi fejlesztése,
- önkormányzati gazdálkodás javítása
- önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése,
- közlekedési hálózat fejlesztése,
- nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése,
- kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése,
- sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése,
- idegenforgalom és turizmus fejlesztése,
- környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése,
- közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása,
- munkahelyteremtés,
- a településfejlesztési és településrendezési feladatok összehangolása,
- településrendezési eszközök és a tényleges területhasználat közötti eltérések, konfliktusok feloldása,
- szomszédos településekkel való szoros együttműködés,
- gazdaság fejlesztése.

A célként megfogalmazottak a magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokhoz illeszkednek, azokkal nincsenek ellentmondásban.

A fentiek figyelembevételével Szakoly Község jövőképe 2030-ig a következő:

Szakoly legyen a térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott, valamint a környezettudatosságban élenjáró, mintáértékű térségközpont egyik települése, ahol a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztés eredményeként az aktív, egészséges és családokban gyarapodó társadalom számára az életminőség magas színvonala, a biztos megélhetés, valamint a nyugodt, kulturált életfeltételek egyaránt biztosítottak.

A fenti jövőkép integrált módon fogalmaz meg egy 2030-ra reálisan elérhető, értékekre és lehetőségekre alapozott, tudatos fejlesztés eredményeként biztosítható célállapotot. A 2030-ra vonatkozó jövőkép részletesen kibontva a következő:

Társadalmi jövőkép

Egészséges lakosság

Magyarország községi átlagához képest itt kedvezőbb az egészségi állapot, magasabb születéskor várható átlagos élettartam. Mindez a prevenciós rendszernek és a lakosság magas öngondoskodási szintjének köszönhető. A tudatos fogyasztás, az egészséges táplálkozás széleskörűen elterjedt, melyben nagy szerepe van az országosan is élenjáró agrár-élelmiszeripari szektornak. Az aktív életvitelt szolgálják a javasolt sport- és szabadidős szolgáltatások. A gyermekek folyamatos és tudatos bevonása, motiválása mellett az aktív életvitelhez szükséges feltételek minden korosztály számára biztosítottak és hozzáférhetőek. A kulturális- és sportélet valódi közösségeket kovácsol, ahol az emberi kapcsolatok, interakciók biztosítják, hogy az elmagányosodás, elszigetelődés szintje csökkenjen, a „lelki” egészség, a kiegyensúlyozott, harmonikus, értékes életvitelhez nélkülözhetetlen társas kapcsolatok is megerősödjenek, bővüljenek. Az aktív kisközösségek egyben védőhálóként működnek, a tagok figyelnek egymásra, a sokszor súlyos, adott esetben bünelkövetéshez is vezető szociális, pszichés problémák beazonosítása és a magas színvonalú ellátórendszerbe való becsatornázása időben megtörténik.

Toleráns lakosság, toleráns község

A békés egymás mellett élés, a közösségi normák elfogadása és betartása mellett az eltérő kulturális háttérből adódó értékek védelme, kölcsönös megismerése és elismerése. A szemléletformálásnak, az aktív közösségi életnek köszönhetően a kirekesztés szintje alacsony, az eltérő életvitelből eredő konfliktusok száma minimális. A munkáltatók és a települési szolgáltatások az esélyegyenlőség szempontjait maximálisan figyelembe veszik működésük során. Az idősebb korosztály szociális körülményeinek javítása szintén prioritást élvez.

Fiatalodó lakosság

Szakoly Község népességmegtartó ereje nő, az itt felnövő, de a felsőoktatás miatt más településen diákoskodó fiatalok közül meghatározó azok aránya, akik a családi élet és / vagy karrierjük színhelyéül Szakolyt és a kistérséget választják, és visszatérnek a településre. Az itt működő, magas színvonalú, agrár-élelmiszeripari ágazat sokoldalú munkalehetőségek pozitív migrációs egyenleget eredményeznek. Összességében 2030-ra kis mértékben nő a lakosság, s ezen belül is a 40 év alattiak száma.

Képzett lakosság

A magas minőségű közoktatás és a környező nagyvárosok magas szintű felsőoktatása, a sokszínű felnőttképzés és az élethosszig tartó tanulás szintjének növelése révén a lakosság képzettségi szintje magas lesz, képes a változó gazdasági kihívásokra rugalmasan reagálni. A tanulás szempontjából hátrányos helyzetű célcsoportok számára mind módszertanilag és intézményi szempontból, mind anyagilag biztosított, hogy a munkaerőpiacon az esélyekhez hozzáférjenek, képességeiket kibontakoztathassák.

Lokálpatrióta, aktív közösségi életet élő lakosság

A község lakói szeretik Szakolyt, a „közös ügyek” egy emberként képesek a lakosság többségét mozgósítani. A lakosság és a civil közösségek ápolják, őrzik a települési örökséget, aktívan részt vesznek a Község kulturális identitásának megerősítésében. A szerethető, emberléptékű környezet olyan közös érték, melyet minden lakos fontosnak tart.

Ennek érdekében a lakosok ügyelnek lakókörnyezetük tisztaságára, részt vállalnak annak megújításában, vonzóbbá tételében. Szakoly Község Önkormányzata a fiatalok ösztönző és lakhatási támogatásairól szóló rendelet megalkotásával lehetőségét megteremteni.

Vendégváró és vendégszerető lakosság

Az itt élők kedvesek, segítőkészek és felkészültek a vendégek fogadására. Büszkék településükre, a nyugodt, egészséges természeti környezetre. Az idegenforgalmi fejlesztések elengedhetetlen feltétele egy erős marketing, továbbá a szállásférőhelyek számának növelése.

Gazdasági jövőkép

Biztonságos megélhetést nyújtó település

Minden dolgozni szándékozó ember számára biztosított a jövedelemszerzés. A község és a kistérség munkahelyi kínálata széleskörű lesz, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat kiegyensúlyozott, a munkahelyváltáshoz a szükséges képzési, felnőttképzési rendszerek és egyéb segítő szolgáltatások az igényeknek megfelelően, kellően rugalmasan működjenek.

Erős, versenyképes vállalkozások

Az erős, versenyképes vállalkozások a térségi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepük mellett a község gazdálkodásában, a településfejlesztéshez szükséges források megteremtésében is kulcsfontosságúak. A vállalkozói kultúra erős, a vállalkozók és a vállalkozni szándékozók rendelkeznek a szükséges ismeretekkel, számukra rendelkezésre állnak a vállalkozásokat érintő helyi és országos szintű naprakész információk. A vállalkozói szektoron belül erős az együttműködés.

„Zöld gazdaság” mintatelepülése

Szakoly Község gazdasági szektorában meghatározó jelentőségű az öfenntartást biztosító energiagazdálkodás, mely a megújuló energiák megtermelésére épül. Az alkalmazás nem csak a lakosság ellátását biztosítja, hanem a Község gazdasági és intézményi ellátásában is fontos szereppel bír.

Az anyag- és energiatakarékos technológiák és innovatív eljárások alkalmazása magas szintű a gazdasági szektorban is. Az épületenergetikai korszerűsítésekben közreműködő építőipari szolgáltatások képesek „megújulni”, képesek a legújabb technológiák, eljárások alkalmazására. A települési szolgáltatások területén az alacsony széndioxid kibocsátású technológiák alkalmazása magas szintű.

A gazdaságot kiszolgáló kiépített infrastruktúrák és szolgáltatások

Szakoly Község térségi megközelítése közúti szempontból biztosított, az áruszállítás feltételei az intermodalitás igényeit is kielégítik. A község országos elérhetősége a gyorsforgalmi út közelsége miatt jónak mondható. A gazdasági övezetek megközelíthetősége jó minőségű, konfliktusmentes az egyéb funkciók szempontjából. A munkavállalók térségi szintű mobilitásában a jól szervezett, környezetbarát, intermodalitást is komfortosan biztosító közösségi közlekedés és az egyéni közlekedés – közte a kerékpáros közlekedés – hálózatai is magas szinten kiépítettek lesznek. A vállalkozói övezetek rendezettek, jól kiépítettek, képesek kielégíteni a legmagasabb szintű beszállítói elvárásokat is.

Környezeti jövőkép

Értéktörző használat

A település megőrzi, védi a táji, természeti és épített örökségi értékeit, ugyanakkor az értékek megőrzésének figyelembevételével törekszik hasznosításukra, ezáltal is biztosítva a fenntartás szempontjait.

Vonzó településközpont és lakóterületek

Gyalogos sétányokkal átszőtt zöldterületek, középületei jó karbantartottak, a terület funkcionális összetétele sokszínű, a kereskedelmi, szolgáltatási funkcióknak köszönhetően a napi vásárlások helyben elintézhetőek. A településközpont a pezsgő községi élet színtere, központi találkozási pontja, közösségi tere. A lakóterületek tiszták, rendezettek, a közterületek jó minőségűek, az épületállomány sokszínű – eklektikus hangulatot kölcsönözve a településnek.

Térségi zöldterületi hálózat

Szakoly Község a jól karbantartott, szabadidős és rekreációs célokat is szolgáló zöldterületek lakosságszámra vetített nagysága a többi térségbeli Község átlagát meghaladja, a zöldterületek közötti kapcsolat biztosított.

Egészséges lakókörnyezet

A tudatos fejlesztésnek, a „zöld gazdaság” térnyerésének, a zöld területek növelésének és karbantartásának, a községi közszolgáltatásokban alkalmazott környezetbarát technológiák alkalmazásának és nem utolsósorban a lakossági szemléletváltásnak köszönhetően Szakoly Község környezeti minősége kimagasló, alacsony a szállópor koncentrációja és a zajszennyezés, a lakókörnyezet tiszta, esztétikus.

A település fejlesztését szolgáló célok vizsgálata

Átfogó célok	Rész célok
<p>I. Népeségmegtartás</p>	<p>Népeségmegtartás általánosan</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ közösségi célokra alkalmas közterületek kialakítása ▪ a lakó- és kereskedelmi ingatlanok felújítása ▪ a civil élet élénkülése ▪ a társadalmi viszonyok javulása, esélyegyenlőség <p>Közürend és közbiztonság fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ közterület felügyeleti funkció ▪ polgárörtség fejlesztése ▪ munkahelyek teremtése ▪ közmüvek kiépítése, fejlesztése
	<p>Életkörülmények javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ életminőség javítása, megélhetési gondok csökkentése ▪ munkaképes korú lakosság piacképes képzettségi szintjének növeléséhez szükséges gyakorlati szakképzés helyi lehetőségeinek megteremtése, kiépítése ▪ középületek fejlesztése, színvonalainak növelése, nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése, színvonalának emelése, az ellátás kiterjesztése ▪ infrastruktúra fejlesztés ▪ innovatív intézmény vagy szolgáltatás létrehozása ▪ szabadidő eltöltés feltételeinek növelése, bővítése, ▪ kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése ▪ kulturális rendezvények biztosítása ▪ programszervezés ▪ helyi közösségerősítés, ▪ sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése ▪ helyi sportélet színtereinek fejlesztése ▪ civil élet támogatása, ▪ településen belüli kommunikáció javítása ▪ önkormányzat és lakosság között
	<p>Infrastruktúra fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kerékpárút, járdaépítés, utak felújítása, közlekedési hálózat fejlesztése, parkolási feltételek javítása, ▪ közmüvek felújítása, kiépítése, új beépítésre szánt területen a közmüvek kiépítése, ▪ intézmények fejlesztése, korszerűsítése <p>Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ önkormányzati épületek felújítása ▪ közterületek javítása, rendezése ▪ közmü- és közlekedés fejlesztése ▪ természeti és épített értékek védelme ▪ településképv javítása, zöldterület létesítése

<p>II. Gazdaságfejlesztés</p>	<p>Munkahelyteremtés</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>humán erőforrásprogram keretében a munkaerő tartalék átképzése,</i> ▪ <i>vállalkozói kedv növelése</i> ▪ <i>munkahelyteremtő vállalkozások segítése</i> ▪ <i>a felsőfokú képzés térséget érintő biztosítása,</i> ▪ <i>a fiatalok identitástudata alakítása, az ittmaradás érdekelttségének kialakítása,</i> ▪ <i>a lakónépesség mobilitási képességét a közlekedési infrastruktúrák fejlesztése elősegíti, a közlekedés és elérhetőség javítása, a települési kapcsolatok napi igénybevétele, fejlődése a lakónépesség helyben maradását generálhatja</i> ▪ <i>önkormányzati gazdálkodás javítása</i> ▪ <i>önkormányzativagyon gyarapítása</i>
<p>III. Településkép javítás, környezetfejlesztés</p>	<p>Önfenntartás elősegítése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>vállalkozói kedv elősegítése</i> ▪ <i>mezőgazdaság helyreállítása, támogatása</i> ▪ <i>alternatív növénytermesztés és feldolgozás</i>
	<p>Szolgáltatásbővítés</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>rekreációs területek kiépítése, fejlesztése</i> ▪ <i>vendéglátó egységek fejlesztése</i> ▪ <i>kulturális programok rendezése</i> ▪ <i>környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése</i> ▪ <i>megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása</i> ▪ <i>környezettudatos hulladékgazdálkodás</i> ▪ <i>természeti környezet megőrzése</i>
	<p>Turizmus fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>helyi identitás erősítése</i> ▪ <i>új, piacképes kínálatok kimunkálása</i> ▪ <i>szálláshelyek kialakítása</i> <p>Horgász-vadászturizmus fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>idegenforgalom erősítése igények felmérése</i>
<p>IV. Településközi együttműködés erősítése</p>	<p>Településközi együttműködés általánosan</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>közös programok, közös pályázatok,</i> ▪ <i>közigazgatás minőségi fejlesztése:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ügyfélfogadási idő kinyújtása</i> - <i>teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikusügyintézés</i> ▪ <i>egészségügyet érintő együttműködések.</i>

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja a hasonló időtávú koncepciókkal (OFTK, megyei koncepció)

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja az OFTK-val

A 2014 januárjában elfogadott (1/2014. (I. 3.) OGY határozat) Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszútávú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez a koncepció jövőképe és átfogó célkitűzései szorosan illeszkednek.

Átfogó célok illeszkedése

Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés: Az OFTK keretében megfogalmazott egyik átfogó cél a gazdasági növekedés, fejlődés és jövedelemtermelés biztosítása. Szakoly Község településfejlesztési koncepciójának „**Gazdaságfejlesztés**” átfogó célja teljes mértékben összhangban áll az OFTK ezen céljával, valamint a cél elérése érdekében megjelölt kiemelt eszközökkel (a gazdaságba történő beruházások és a vállalkozásfejlesztés támogatása, a kis- és középvállalkozások megerősítése). Mind az OFTK, mind a településfejlesztési koncepció esetében az egyik átfogó cél fókuszja a gazdaságfejlesztés, a foglalkoztatás növelése és a vállalkozások fejlesztése.

Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom: Az OFTK ezen átfogó célja a társadalomra, az életminőség javítására fókuszál összhangban Szakoly Község „**Népességmegtartás**” elnevezésű átfogó céljával, amely a község társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat.

Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme: Az OFTK átfogó célként fogalmazza meg az erőforrások megőrzését a jövő generációinak számára. Ezzel a céllal részben koherens Szakoly koncepciójának „**Településkép javítás, környezetfejlesztés**” átfogó célja. Ezen átfogó célt szolgáló rész cél az energiahatékonyság növelésére, a megújuló energiaforrások alkalmazásának terjesztésére fókuszál.

Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet: Ez az átfogó cél OFTK területfejlesztési, térszerkezeti céljait integrálja. Kimondja, hogy többközpontú térszerkezet megvalósítása érdekében szükséges a gazdasági fejlődést biztosító beruházások területi terítése, a versenyképességet segítő térszerkezet, valamint a térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése.

A térségi integráció elmélyítéséhez szükséges a város-vidék kapcsolatok megújítása, a térségi autonómia, az önellátó és önfenntartó képesség erősítése.

A területi kohézió és a térségi esélyegyenlőség erősítéséhez kiegyensúlyozott térszerkezet, területi kiegyenlítődé, a perifériák és elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása szükséges. „**Településközi együttműködés erősítése**” törekvés a kiegyensúlyozott térségi fejlődést elősegítő, környező településekkel való együttműködési lehetőségeket foglalja magába, így illeszkedik az OFTK fenntartható térszerkezet kialakítására irányuló céljához.

Szakoly Község településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott részcélok illeszkedését az OFTK specifikus céljaihoz alábbi táblázat mutatja be:

A településfejlesztési koncepció rész céljainak illeszkedése az OFTK-hoz

Az OFTK specifikus céljai		Szakoly Község Településfejlesztési Konceptió rész céljai
Szakpolitikai célok	1. Versenyképes, innovatív gazdaság	Munkahelyteremtés
	2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Turizmus fejlesztése
	3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	Életkörülmények javítása
	4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Munkahelyteremtés
	5. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Önfenntartás elősegítése
	6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Településközi együttműködés erősítése
	7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	Szolgáltatásbővítés
Területi célok	1. Az ország makroregionális szerepének erősítése	Nem releváns
	2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Nem releváns
	3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	Önfenntartás elősegítése
	4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Falusi turizmus fejlesztése, Vadászturizmus fejlesztése
	5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	Infrastruktúra fejlesztése, településközi együttműködés erősítése
	6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	Infrastruktúra fejlesztése

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja a megyei területfejlesztési koncepcióval

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Közgyűlésének feladat- és hatáskörében eljárva, a 19/2021. (II. 26.) önkormányzati határozattal (a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepciója I. Előkészítő Fázis és II. Javaslattevő Fázis), illetve a 26/2021. (V. 03.) önkormányzati határozattal (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program (Stratégiai és Operatív Program, valamint a területi tervek környezeti és területi hatásvizsgálatai) fogadott el területfejlesztési dokumentumokat. Ez a koncepció 3 átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az átfogó célok ötvözik a megye legfontosabb gazdaságpolitikai, társadalompolitikai, ökológiai kihívásokra adott válaszait.

Átfogó célok illeszkedése

Az aktív megye – Értékteremtő közfoglalkoztatás és az aktivitás növelése: Az aktív megye átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. Szakoly településfejlesztési koncepciójának „Gazdaságfejlesztés” átfogó célja teljes mértékben összhangban áll Szabolcs-Szatmár-Bereg megye ezen átfogó céljával, mindkét koncepció egyik fő célja a foglalkoztatás és aktivitás növelése, valamint a foglalkoztatás feltételeinek javítása.

A szolidáris megye – A szegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása: A szolidáris megye Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legégetőbb társadalmi, szociális problémáira és a tartós leszakadással veszélyeztetett térségek felemelésére fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. Ezzel Szakoly koncepciójának „Népességmegtartás” átfogó célja biztosítja az összhangot, mivel mindkét koncepció fő célkitűzései között szerepel a társadalmi különbségek csökkentése és a lakosság életminőségének növelése.

A vonzó megye – Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése: A vonzó megye azokat a fejlesztéspolitikai irányokat jelöli ki, amelyek egy ideális és fenntartható ökológia állapotot megtartása mellett egy befektető- és vállalkozásbarát üzleti környezetet hoznak létre, a helyi közösségek

életminőségét javítják és az ide érkező turisták igényeit, szükségleteit is kielégítik. Összességében ugyanezek a célok jelennek meg Szakoly jövőképében és átfogó célkitűzésében.

A településfejlesztési koncepció rész céljainak illeszkedése a megyei célkitűzésekhez

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Településfejlesztési Konceptió stratégiai céljai	Szakoly község Településfejlesztési Konceptió rész céljai
1. Versenyképes élelmiszergazdaság: Az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon	Munkahelyteremtés Önfenntartás elősegítése
2. Zöld megye: Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	Szolgáltatásbővítés
3. Proaktív megye: A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása
4. Képzett megye: Rugalmas szakképzési, felsőoktatás és innovációs környezet kialakítása	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása
5. Fejlett centrum: A nyíregyházi agglomerációnak, mint gazdasági, foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése	Munkahelyteremtés
6. Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok: A megyei gazdasági decentrumainak és járásközpontjainak funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése	Településközi együttműködés általánosan
7. Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák: A megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása Településközi együttműködés általánosan

HATÁSVISELŐK											
HATÓTÉNYEZŐK		Településfejlesztési- rendezési dokumentumai	Település társadalma	Humán infrastruktúra	Gazdaság	Önkormányzati gazdálkodás	Táji, természeti adottságok zöldfelületi rendszer	Épített környezet	Közlekedés	Közmű	Környezetvédelem, klimatikus viszonyok
	Településfejlesztési- rendezési dokumentumai		+	+	+	+	++	++	++	++	++
	Település társadalma	+		+	+	0	-	-	-	-	-
	Humán infrastruktúra	+	+		+	++	0	-	-	-	-
	Gazdaság	+	+	+		0	+	0	++	+	0
	Önkormányzati gazdálkodás	+	+	++	0		+	+	+	++	+
	Táji, természeti adottságok zöldfelületi rendszer	+	0	-	-	+		++	+	++	+
	Épített környezet	+	++	+	+	+	++		++	++	++
	Közlekedés	+	-	+	++	+	+	++		+	++
	Közmű	+	+	+	++	++	+	++	+		+
Környezetvédelem, klimatikus viszonyok	+	++	++	++	+	++	++	++	+		

Illeszkedés- kölcsönhatás kapcsolat:

++ erős közvetlen kapcsolat, + áttételes kapcsolat, 0 nincs kapcsolat, - bizonytalan kapcsolat

Településrendezést érintő célok

Településszerkezet, humán infrastruktúra

A településszerkezet fejlesztésének legfontosabb céljai az alábbiak:

- tudja befogadni az új térségi (idegenforgalmi és közlekedési) szerepkörből adódó új funkciókat, melyek elsősorban intézményi- és különleges intézményi funkciók (vendéglátás, rendezvénytér, kiállítási terület, szabadidős funkciók, zöldterületek),
- biztosítsa a község igényeihez szükséges területeket (lakásellátás, gazdasági területek),
- korszerűsítse a belső közlekedési hálózatot, csökkentse a településközpont forgalomterhelését, a környezetszennyezést, növelje a csillapított forgalmú zónát, javítsa a települési életkörülményeket és a biztonságot.

Az új funkciók befogadásához és a belső területi igények kielégítéséhez:

- elsősorban a belterület tartalékait és a falusi-, a településközpontban a kertvárosi karakter jegyeket hordozó léptéket megtartó intenzitás-növekedésben rejlő tartalékokat,
- másodsorban a belterülethez és a közúthálózat fejlesztéséből adódóan a csomópontokhoz a külterületen közvetlenül csatlakozó területek tartalékait kell kihasználni. A külterület természet közeli állapotban megtartandó területei ún. különleges mezőgazdasági területek, ahol a rendeltetés sem változhat.

Stratégiai fontosságú gazdaságossági-településüzemeltetési elv, hogy a beépítésre szánt terület csak indokolt esetben növekedjen, és a belterületi tartalékokat elsősorban az intézményi rendeltetés befogadását biztosító úgynevezett vegyes felhasználási módú terület bővítésére, a lakásépítési igény egy részét biztosító lakóterületi fejlesztésre célszerű kihasználni. E belterületi tartalékokat részben a rendeltetés-módosítás jelenti, amikor a településközpont közvetlen térségében a jelenlegi lakóterületi felhasználás vegyes terület-felhasználásra módosul. Ezáltal nő a vegyes (lakó- és intézményi rendeltetés elhelyezésére szolgáló) terület, másrészt a központ urbánusabbra történő át- és beépülésében rejlő intenzitástartalék, harmadrészt a nagymélységű telkekből álló tömbök belső részeiben alakítható új lakóterületek ilyenek.

Szakoly község lakónépességének a további szinten tartását meg kell oldani, kismértékű növelését el kell érni, melynek a regionális és a települési infrastruktúra fejlesztése, az életfeltételek javítása, a térség és a település elérhetőségének és közlekedésének a javítása, általában a mobilitási képesség növelése az eszköze. Cél a terv távlatában a stagnálás, vagy a minimális növekedés elérését tűzi ki a fejlesztési koncepció hosszú-távon.

Az adottságokból és folyamatban lévő fejlesztésekből kiindulva reálisan az alábbi népességszámmal lehet kalkulálni középtávon:

2025. év	2600	fő
2030. év	2750	fő

A lakóterületi fejlesztés és új lakótelkek kialakítása céljára igénybe vehető területek:

- a lakófunkció terén mind a még jelentős számú beépítetlen építési telek által – kb. 4-6 % –, mind pedig a nagyobb mélységű tömbök feltárásával kínálkozó telekalakítással,

A telekstruktúrában és kínálatban a javasolt szerkezeti változások mellett létrejövő lakóterületek közül a településközpont közelében kisebb méretű és vegyes, valamint falusias lakótelkek alakuljanak ki. Ezek javasolt minimális mértékét 800-1.000 m²-ben célszerű szabályozni. A településközponttól távolabb lévő lakóterületeken is falusias lakótelkek kialakítását javasoljuk, melyeknek a tervezett minimális méretét pedig 1.200-1.400 m²-ben kell meghatározni.

Az idegenforgalom fejlesztése megköveteli a környezeti-kultúra fejlesztést is, így a pihenés-rekreációt és az aktív szabadidő eltöltést, a vendéglátást és a szolgáltatási funkciót zavaró tevékenységek, vagy a nagy mezőgazdasági, illetve tehergépjárművek tárolásának kihelyezését a településtartestből, közterületek rendezését, fásítását, és a rendezett állapot fenntartását. Célszerű az ilyen zavaró funkciókat befogadó területek biztosítása, ahová azok

kihelyezhető. A kereskedelmi- szolgáltatói rendeltetés, a feldolgozó- és a beszállítói ipar fejlesztése mellett ez is igényli új gazdasági területek kijelölését.

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Részcélok	Település belterületi településrész	Település külterületi településrészei (Dugótanya, Jegyzőtanya, Kistag, Létai utca vége, Tiszaszőlő, Vadászkert)
Népességmegtartás	XXX	X
Életkörülmények javítása	XXX	XXX
Infrastruktúra fejlesztése	XX	X
Munkahelyteremtés	XXX	XXX
Önfenntartás elősegítése	XX	XX
Szolgáltatásbővítés	XX	XX
Turizmus fejlesztése	XX	XX
Településközi együttműködés	XX	XX

- X** Kevésbé érvényesíthető cél
- XX** Általánosan érvényesíthető cél
- XXX** Fokozottan érvényesíthető cél

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Stratégia jelenleg nem készül.

Társadalmi adatok meghatározása:

A megalapozó munkarész 1.7. fejezetében részletesen kidolgozásra került a község társadalmi adatainak meghatározása, mely alapján megállapítható, hogy a község lakosságszáma a 2020. évi adatokhoz képest csökkent. Ezt a csökkenést a község vezetősége - többek között - a koncepció elveinek érvényesítésével meg kívánja állítani és hosszútávon 2600 fő állandó lakosságszámot irányoz elő, ezért új lakóterületek kijelölésére szükség lehet.

Gazdasági adatok meghatározása:

A megalapozó munkarész 1.9., valamint 1.10. fejezeteiben részletesen kidolgozásra kerültek a község gazdaságára vonatkozó adatok meghatározása, mely alapján megállapítható, hogy a községet mezőgazdaságra alapozott gazdaság jellemzi. Azonban a szükséges kereskedelmi-szolgáltató területek, ipari területek és mezőgazdasági üzemi területek a településen még nem állnak megfelelő nagyságban rendelkezésre, ezért azok megfelelő méretű és kedvező elhelyezkedésű kijelöléséről a településrendezési eszközökben kell gondoskodni.

Környezeti adatok meghatározása:

A megalapozó munkarész 1.12-1.17. fejezeteiben részletesen kidolgozásra került a község környezeti adatainak, adottságainak meghatározása, mely alapján megállapítható, hogy a község rendezett táji és települési zöldfelülettel rendelkezik, melynek fenntartása a jövő nemzedékeinek is feladata lesz. A meglévő épített környezet egyes elemeinek jelentős mértékű felújítására, megújítására van szükség, míg más elemeinek fejlesztése szükséges annak érdekében, hogy az itt élők, illetve ide látogatók számára a külső-belső településkép vonzóbb legyen.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A megalapozó munkarész 1.15. fejezetében részletesen kidolgozásra kerültek a község közlekedésére vonatkozó adatok, mely alapján - többek között - megállapítható, hogy a község közúti közlekedése megfelelő.

A megalapozó munkarész 1.16. fejezetében részletesen kidolgozásra kerültek a község közművesítésére vonatkozó adatok, mely alapján - többek között - megállapítható, hogy a község közmű ellátottsága megfelelő.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A megalapozó munkarész 1.14.6. fejezetében részletesen kidolgozásra kerültek a község épített környezet értékeire vonatkozó adatok, mely alapján - többek között - megállapítható, hogy műemlék, történeti kert, nemzeti emlékhely, műemléki terület a községben nem található.

Az Önkormányzat a 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján elkészítette és jóváhagyta 20/2017. (XII.27.) számú rendelettel (a továbbiakban: helyi településkép védelmi rendelet) a településképének védelméről szóló helyi rendeletet, melyben helyi egyedi védelem alá vont épület, érték, illetve helyi területi védelem még nem lett megnevezve. A megalapozó munkarészek azonban feltárták, hogy ezt felülvizsgálni szükséges.

Javaslat a helyi építészeti örökség fenntartható fejlesztésére: első lépésként a településkép védelmi rendelet felülvizsgálata szükséges, annak érdekében, hogy a védettség ténye rögzítésre kerüljön és az értékek szükség szerinti szakszerű felújítása megtörténhessen. A település közigazgatási területén található régészeti területeket az adatszolgáltatási eljárásnak megfelelően a településrendezési eszközökben fel kell vezetni.

4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Szakoly a Településfejlesztési koncepció elfogadását követően az abban rögzített célok eléréséhez a településrendezési, fejlesztési- és üzemeltetési feladat- és eszközrendszerét illeszteni (felülvizsgálni és módosítani) kívánja.

A koncepció megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a kitűzött célok és a megindult folyamatok határainak folyamatos figyelemmel kísérése, illetve mérése beleértve a pozitív és negatív hatásokat egyaránt, amely az egyes tématerületekért felelősök feladatát kell, hogy képezze. A hatások mérésére alkalmas megbízható módszereket kell kialakítani és alkalmazni, majd visszacsatolni a pozitív, előremutató hatások felerősítésével és a negatív folyamatok kiszűrésével.

A jövő nem egyetlen lépéssel, akcióval jön létre, valósítható meg. Ahhoz, hogy Szakoly Község által elképzelt jövő megvalósítható legyen, meg kell határozni azt a tevékenységsort, amely tartalmazza a településvezetőkre váró feladatokat. Mindaz, amit a közösség a jövőképpen önmaga számára kitűzött a célkövető menedzselés tesz lehetővé.

A cél kitűzése mellett meg kell határozni a rendelkezésre álló vagy állítható (nem csak az önkormányzati, közösségi) eszközöket és meg kell fogalmazni az egymásra épülő lépések sorát, azaz ki kell tűzni a célhoz vezető utat. A fejlődés eredményessége érdekében elengedhetetlen a tudatos folyamatirányítás. Az „AKTÍV” Szakoly jövő megvalósításának az alábbi három eszköz komponensét együttesen kell kezelni:

- a gazdaság szereplőinek együttműködése, a közösségi részvétel - a fejlesztések iránti bizalom megteremtése,
- minőségi mezőgazdasági termelés és falusi turizmus megvalósítása - a vállalkozások fejlesztése által,
- a településfejlesztési koncepcióra alapozott településrendezési eszközök elkészítése.

Egy folyamatos hosszútávú eredmény eléréséhez nem elégséges csak egyet vagy kettőt ezekből bevezetni, egyszerre szükséges minden komponens kezelése. A változást, megújulást irányítani és menedzselni kell.

Szakoly Község hosszútávú jövője céljából csökkenteni szükséges a szereplők között az együttműködési készség hiányát, a partnerség elvének érvényesítésével.

Szakoly fejlesztése számára igénybe vehető forráslehetőségek

- EU források (pályázatok, támogatások),
- állami források (normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatási rendszerek, átengedett központi adó, saját ár- és díjbevételek),
- helyi adók: (ingatlanadó, kommunális adó, idegenforgalmi adó, iparüzési adó stb),
- saját vállalkozási bevételek.

Szakoly Község számára is kulcsfontosságú, hogy miként érvényesíti érdekeit, mivel alapvetően a forráslehetőségek is meghatározzák a jelen koncepcióban elfogadott célok megvalósulását. Ezért szükséges a külső forráslehetőségek (állami támogatások, régiókra jutó állami támogatások, EU támogatások és pályázatok) ismerete és a folyamatos tájékozódás, pályázatírás.

A fejlesztési célok megvalósításához szükséges intézményfejlesztés

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési- oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatások (házi orvosi/fogorvosi rendelő stb.), a szociális és gyermekjóléti intézmények, illetve a kulturális és közművelődési intézmények fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki

számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

Szakoly Község intézményfejlesztési célja, hogy intézményrendszere mind településkörnyéki/mikro térségi, mind helyi szinteken minél szélesebb körű és fejlettebb legyen, annak érdekében, hogy elősegítse a fiatal lakónépesség helyben tartását, a vállalkozások betelepülésével és fejlődésével, biztosítsa a település minőségi életképességét, és további fejlődését.

Miután az intézményrendszer fejlesztése komplex, összetett feladat, számos közvetlen és közvetett, rövid- és hosszú távú hatással bír, ezért szükséges a település intézményrendszerének vizsgálata, a rövid- és hosszú távú fejlesztési elképzelésének rögzítése, szükséges szakmai, pénzügyi és időbeli ütemezés mellett.

A kohézió erősítése nem csak a térségek közti fejlettségbeli különbségek csökkentése miatt fontos, hanem a térségi szereplők közti együttműködés ösztönzése érdekében is. Ahhoz, hogy a fejlesztések érdemi hatást érjenek el, szükséges az egy térségben, vagy a fejlesztések egy szegmensében a közintézmények (önkormányzatok és intézményeik), illetve a magán (vállalkozások és a civil szervezetek) közti együttműködések ösztönzése. A projektek fejlesztésében, illetve a projektek megvalósításában, közcélú szolgáltatások működtetésben, vagy szabadidős programok szervezésében való együttműködés javítja a fejlesztések hatékonyságát, valamint előidézheti a helyi identitás, kötődés erősödését.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 16. § értelmében az önkormányzat a településszerkezeti tervet legalább 10 évente, a helyi építési szabályzatot legalább 4 évente áttekinti, ellenőrzi és dönt arról, hogy

- a.) továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza,
- b.) módosítja, vagy
- c.) újat készít.

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 3. § (4) értelmében a koncepció, a településszerkezeti terv egymással tartalmi összhangban készül.

A fentiek értelmében a településfejlesztési koncepciót is 10 évente aktualizálni kell.

A településfejlesztési koncepcióban foglalt tervezett változások nyomon követése azonban évente javasolt, annak érdekében, hogy eltérés esetén mielőbbi beavatkozás megtörténhessen.